

C A P. XII.

*Quomodo Compositi Medica-
menti Virtus, & Dosis
cognoscatur.*

AD alteram huius tractatio-
nis partem, quod attinet,
inquirendum est, quomo-
do compositi medicamenti fa-
cultatem, dosimquè cognosca-
mus, præsertim nè nobis regula
desit, quam, ad examinanda,
quæ in Antidotarijs continen-
tur, exempla accommodemus.
Neque pluribus agitabo hic cõ-
trouersiam, an ex medicamento-
rum compositione, ac præsertim
post fermentationem, noua quæ-
dam forma generetur. Est enim
hæc controuersia partim inuti-
lis,

Medicament. 193

lis, partim ex superioribus decisa. Etenim cum mixtio sit miscibilium alteratorum vnio, medicamenta autem in se agere non possint antequam à nostro calore in actum reducantur, clarum est compositum non esse vnum mixtum, nisi per aggregationem, nequè nouam formam subitaneam ex composito resultare, licet nouus modus agendi proueniat, ob variam agentium commixtorum proportionem, atq; confusionem. Id docet Galenus 1. Antidot. 5. Compositorum, inquit, medicamentorum virtus ex simplicium vigore confurgit, parua quadam interueniente differentia ex componendi arte, parua inquit differētia, quia omnium vires proprię retinentur; tamen

I

quia

quia compositione apponuntur
sibi inuicem medicamenta per
minutissimas partes, non habent
penitus eundem operandi mo-
dum, præterquam quod fit ali-
qua substantiæ ingredientium
composita dissipatio à calore
externo fermentationis opifice,
cuius causa virtus ingrediētium
post fermentationem redditur
imbecillior. Quod si aliqua sub-
stantialis forma proueniret, sola
experientia dignosceretur, ac
propterea nihil ad hoc institu-
tum pertineret.

Quærimus igitur facultatem
manifestam, quæ ex mutua sim-
plicium actuatorum alteratione
oritur, corpusq; immutat. Co-
gnosceretur autem hoc pacto.

Si in composito sint aliquæ
facultates, nō habentes aliquam

con-

Medicament. 195

contrariam, compositum retinet
illam facultatē in eo gradu, quo
est simplex permixtum. Si con-
trariæ virtutes permisceantur,
media inde resultans duplici
via inuestigabitur.

Hoc examen supponit diui-
sionem quantitatis proportio-
natæ ratione molis, & nō ratio-
ne virtutis, itaquē loco numeri
ingredientium, sumendus est
numerus dosium pro diuisione.

Prima. Si ingredientium do-
sis sit proportionata, id est, si om-
nia simplicia sint in ea quantita-
te, quam requirit gradus, quem
habent; numerandi sunt singu-
lorum simplicium gradus, dein
summa qualitatis vtriusq; seor-
sim colligenda, & diuidēda per
numerus ingredientium com-
positum. Quod prodibit ex di-

I 2 uisio-

196 De Composit.

uisione, indicabit qualitatem in
composito dominantem : vt si
compositum constet ex tribus
simplicibus in dosi proportio-
nata mixtis , quorum vnum sit
calidum in 3, siccum in 2, alte-
rum sit calidum , & siccum in 2.
Tertium sit calidum in 1, siccum
in 3, quoniam tria simplicia cō-
positum ingrediuntur, signentur
singulorum gradus: ita calidum
in 3. habet caloris partes 7. fri-
goris 1. Calidum in 2. habet fri-
goris partes 2. caloris 6. Cali-
dum in 1. habet caloris partes 5.
frigoris 3. Summa partium fri-
goris erit 6. Sūma caloris erunt
18. Cumq; tria sint simplicia ,
diuide vtrumquē numerum per
tria, proueniēt frigoris partes 2.
caloris 6.

Ergo compositum illud erit
cali-

Medicament. 197

calidum in 2. Eodem modo colliges passiuam qualitatem. Nam ficcum in 2. habet ficcitatis 6. partes, & 2. humiditatis. Rursum 2^m. simplex pariter ficcum in 2°. habet ficcitatis 6. partes, & 2. humiditatis. Tertium, vero, quod est ficcum in 3. habet ficcitatis 7. partes, humiditatis 1. Quare partes ficcitatis 19. erūt, humiditatis vero 5, quibus per tria diuisis, fient ficcitatis partes 6. ; humiditatis pars 1. ; Erit igitur hoc compositum ficcum in principio, seu prima mansione tertij gradus.

Secunda, Seu dosis ingredientium sit proportionata, seu impropportionata, adeo vt, vel plures sint doses vnus, vel aliqua infra minimam suam dosim misceatur, numerandæ sunt singu-

I 3 lo-

lorum doses, quotquot erunt
 vnius gradus doses, toties sunt
 gradus illi numerandi: deinde
 summa graduum diuidenda est
 per numerum dosium. Nam ex
 diuisione prodibit virtus com-
 positi. Vt in exemplo dato, si
 calidi in 1, & ficci in 3. essent
 tres doses, ter numerandi sunt
 gradus calidi in 1, & ficci in 3,
 quod habet nimirum caliditatis
 partes 5. frigoris 3. ficcitatis 7.
 humiditatis vnam. Si calidi, &
 ficci in 2. essent duæ doses, bis
 numerandi essent gradus calidi,
 & ficci in 2, quod habet calidi-
 tatis, & ficcitatis partes 6, frigi-
 ditatis, & humiditatis par. 2.

Summa igitur istarum dosium
 est 5. dosium agentis calidi, ac
 propterea si summa partium ca-
 liditatis, quæ sunt 27, & summa
 par-

Medicament. 199

partiu frigiditatis, quæ sunt 13.
diuiferis per 5. fient 5. $\frac{1}{2}$ caloris,
frigoris vero partes 2. $\frac{1}{2}$ Eritq;
compositum tale, calidum in 1.
mansione 2. gradus, quia, li-
cet $\frac{3}{2}$ caloris faciant plus quã $\frac{1}{2}$,
nô tamen omnino efficiunt me-
diam mansionem. Nec aliter
temperatum in passiuis qualita-
bus colliges. Quod si simplex
aliquod infra minimam suam
quãtitem compositum ingre-
diatur; numerandæ sunt semel
illius qualitates, ac si virtutem
vno gradu inferiorem obtine-
ret: vt si dosis calidi in 3. & sicci
in 1. sit infra nimiam, numeran-
di sunt ipsius gradus, ac si esset
calidum in 2, aut calidum in 1,
prout dosis illa erit subdupla,
aut subtripla ad minimam ip-
sius dosim.

15771 I 4 Tem-

200 *De Composit.*

Temperatum non debet negligi in cōpositi examine, quia, & ipsum refrangit simplex intensius. Quia tamen non potest in eo accipi gradus supra proportionem mediij, sumendi sunt 4. gradus qualiratis, cuius fit examen, ingredientis proportionem temperati, ac propterea, vt omnino graduum calculus iniri possit, resoluēdi sunt omnes gradus Philosophicè in 8, ita vt v.g. calidi vt vnum, sumamus 5. partes caliditatis &c.

Et hoc satis arguit difficultatem huius artis, si quidem temperatum refrangit intensum ad gradum medium, & ab initio dictum est (seu ea refractione fiat tātum respectu corporis patientis ex distractione materiæ agentis fortioris, seu fiat alteratione
inter

inter contrarias partes elementorum resolutorum post aëtionem simplicium in pristinas naturas.) Et tamen in computanda virtute compositi necessario negligitur cōputatio dosiū temperati, quia cum in eis nulla excedat qualitas, non possunt illius gradus multiplicari, aut diuidi per numerum dosium.

Qui verò virtutem compositi colligunt, & diuidendo illud in partes aliquotas, & positis omnium partium gradibus, subtrahendo minorem numerum ex maiori, vt relinquatur gradus compositi, errant, cum non habeant rationem ad proportionem quantitatis, quæ varia est pro diuersa agentium efficacia.

Quamobrem ratio colligendi

I 5 vir-

a *Valef. lib. citato.*

202 *De Composit.*

virtutem compositi à Simone
à Touar, vt falsa reiijcienda est,
tanquam eodem innixa funda-
mento. Iubet autem omnes gra-
dus similis facultatis colligi, &
& minorem numerum semper à
maiori subtrahi: ac residuum
diuidi per numerum ingredien-
tium, asserens ex diuisione indi-
cari gradum compositi, quod in
elato exemplo manifestè falsum
esse deprehendetur adhibita ra-
tiatione.

Dosis vero cōpositi alterantis
non alia est, quam, quæ superius
assignata est singulis gradibus,
nisi ob aliquam ex dictis causis
augeri, vel minui oporteat in
ipsa administratione. Ergò si
compositum sit tale in 4. dabitur
à gr. iij. ad scrup. sem. Quod est
tale in 3. à gr. xiiij. ad 40. Quod
est

Medicament. 203

est tale in 2. a drac. j. ad drac. iij.
circiter. Quod est tale in 1. a
drac. iij. ad drac. xij. sem. Tem-
peratum deniq; ab vnc. ij. circi-
ter ad vnc. viij. Differentia, que
est inter maximam dosim gra-
dus superioris, & minimam gra-
dus inferioris, concedi potest
absq; insigni errore, tū medica-
mento agenti in 1^a māsiōe gra-
dus superioris, tum agēti in ter-
tia māsiōe gradus inferioris.
G. E. Inter sūnam dosim agen-
tis in 4. quæ est gr. x. & minimā
agentis in 3, quæ est gr. xij, est
differentia trium granorum, que
applicari potest (ob ignoratio-
nem exactæ latitudinis qualita-
tum) & agenti in 4. debiliter, &
agenti in 3. completo, magis
tamen conuenit agenti in gradu
inferiori. Verum, quia purgan-

I 6 tes

204 *De Compositis.*

tes facultates non aduersantur
sibi inuicem, ac propterea irre-
fractæ perseuerant, nō possumus
hac ratione, ex vnius virtutis in-
tensione, dosim compositi pur-
gantis colligere.

Qua ratione autem sit colligen-
da, paucis, & optimè explicat
Auerroes a duabus regulis.

Prima. Si purgantia cōmixta
sint eiusdem virtutis, ac omnia
purgēt, vel valenter, vel leniter,
vel mediocriter, danda est ex
cōposito dosis, quæ equet vnam
dosim singulorū per se, ac prop-
terea diuidi debet cōpositum
in tot doses, seū partes, quot do-
ses singulorum simplicium sunt
acceptæ: vt si compositū conflet
ex 4^r. integris dosibus 4^r. pur-
gan-

• 5. Coll. 58.

Medicament. 205

gantium: diuidetur in 4. partes,
dabiturq; ; pro dosi.

Secunda. Si purgantia sint
inæqualis virtutis , aliqua sint
mitia, alia furentia &c. pro vna
dosi purgantis compositi, tan-
tum est sumendum ex dosi inte-
gra vniuscuiusq; purgantis sim-
plicis, quantum requirere vide-
bitur operatio compositi: vt si
operatio cōpositi requirat ma-
gis vnus, quam alterius virtu-
tem, vtriusquē tantum sumes,
quantum satis est ad debilem,
fortemuē alterutrius actionem,
qua indigemus. V.G. Cuius
operatio magis expetitur, su-
metur dosis mediocris, cuius
operatio minus expetitur sume-
tur dosis propè minimam.

Illud tamen est aduertendum,
posse ex compositis purganti-
bus

bus, quæ fermentantur (vt sunt
 fyrupi, magistrales, & electua-
 ria) dari quâtitatem, quæ etiâ
 contineat vltra summam dosim
 alicuius simplicis purgantis:
 nam virtus purgatrix alexiphar-
 maca, deleteria, facta totius
 temperamenti, à quo prouenit,
 proportionis aliqua immuta-
 tione, necessario redditur à fer-
 mentatione imbecillior: ex so-
 lidioribus autem purgantibus
 compositis) vt Pilulis, tabellis,
 pulueribus &c.) non licet dosim
 accipere, quæ alicuius purgan-
 tis simplicis contineat dosim su-
 pra summam: siquidem solidio-
 ra cõposita retinent simplicium
 vires integras, donec à nostro
 calore fuerint in actu secundo
 posita.

Quæ-
 end

Medicament. 207

Quare, vt possimus iustam
dosim vniuscuiusquè purgantis
compositi examinare: diuiden-
dum est totum compositum in
suas doses, ac per numerum do-
sim cōstituentium totum com-
positum, diuidenda est quanti-
tas singulorum simplicium pur-
gantium. nam ex diuisione pa-
tebit, quantum cuiusq; simplicis
ingrediatur vnā maximā
dosim compositi. E. G.

Sit aliquod compositum pur-
gans ponderans vnc. iiii, cuius
dosis summa sint drac. iiii. conti-
neat autem hoc compositum
Turpith drac. iiii, & Diagridij
drac. sem. si scire velis an reuera
drac. iiii. sint summa dosis huius
cōpositi, & quantum Turpith, ac
Diagirdij vnā dosim ingredia-
tur, cum sint 8. doses totius com-
posi-

208 De Compositis.

positi, diuide per 8. tum 20. gr.
 Diagirdij, tum 260. grana Tur-
 pith. Reperies summam dosim
 cōpositi habere Turpith dr. sem.
 Diagirdij autem gr. ij. . Quia
 ergò summa dosis, recipit Dia-
 gridium infrà minimam dosim,
 & Turpith in dosi mediocri;
 Diagridium autem infrà mini-
 mam dosim nō habet rationem
electiuè trahentis, sed stimuli.
 Statuendum est drac. iij. non es-
 se summam dosim dicti compo-
 siti, nisi plura alia purgantia
 eandem dosim ingrediantur. Vt
 ergò iusta dosis purgantis con-
 stituatur.

Numerentur doses facultatis
 purgantis in cōposito exceden-
 tis, & per numerum dosium di-
 uide totum medicamentum
 compositum: nam ex diuisione
 pro-

Medicament. 209

prodibit iusta dosis compositi.
Vt si in aliquo composito constante ex ꝑnc. vj. seu drac. 48, essent 18. doses purgantium bilem, & 24. doses purgantium pituitam, quia in composito non excellit vis purgandi bilem, sumendæ sunt 24. doses purgantium pituitam, & per hunc numerum dosium diuidenda est tota quantitas compositi, quæ est drachmarum 48, nam prodibit in quotiente dosis compositi drac. ij. Quod si duarum, aut plurium facultatum purgantium, pares doses ingrediantur compositum, ita vt neutra aliam superat; aduertendum est an doses sint summæ, an mediocres. Si sint summæ, diuidatur quantitas compositi per numerum omnium dosium sibi additarum,
nam

210 De Composit.

nam prodibit mediocris om-
nium dosiſ pro vna purgatione.
Si ſint mediocres, diuidatur
quantitas compositi per nume-
rum doſium vnius purgantis tā-
tum, nam prodibit pariter om-
nium mediocris doſiſ pro vna
purgatione.

Neque enim debent vna vice
plura purgantia in ſua ſumma
doſi exhiberi.

At purgantis compositi vir-
tus ſacillimè colligitur, ſi ſeor-
ſim numeratiſ doſiſbus purgan-
tium eiſdem generiſ, minorem
numerum ſubtrahas à maiori,
nam quod ſuperelt indicat ſa-
cilitatem purgatricem in cōpo-
ſito prædominantem. Vt ſi in
composito ſint 5. doſeſ purgan-
tium bilem, & 3. purgantium
pituitam, ſubtrahat 3. doſiſbus
à 5.

Medicament. 211

à 5. purgantium bilem, remanent 2. Quare prædominatur virtus purgans bilem, & ferè duplo superat vim purgandi pituitam.

Sed enim, quo clarius hætenus dicta percipiantur, & de medicamenti compositione, & de iudicanda compositi virtute, ac dosi, subiiciam duo exempla, alterum purgantis, alterum roborantis, seu alterantis, quæ in articulorū, partiumq; neruofarum affectibus insignem vtilitatem semper attulerunt. Purgans est tale.

℞. Turpith.

Hermodaetylōrū. an. dr.iiij.

Diagridij drac.sem.

Gingiberis scrup. ij.

Sacchari fini vnc. j.

M. fiat puluis subtilis ex iure
pullæ

212. *De Composit.*

pullæ propinandus. Consilium
est mihi ex dictis partibus va-
cuare pituitā mucosam, nec non
tenuem: accipio Turpith, quod
vtrumq; præclarè facit: sed quia
magis mucosam vacuat, quam
tenuem, & equaliter ex toto ve-
noso genere trahit: sumo Her-
modactylos, qui tenuem pitui-
tam validè expurgant, & pro-
prio quasi genio ad articulos,
neruosq; suam deferunt faculta-
tem, ita vt Hermodactyli habe-
ant rationem roborantis virtu-
tem Turpith, & illam deferen-
tis ad articulos; quoniam verò
Turpith, & Hermodactyli agūt
æquali virtute, sumuntur in ea-
dem dosi.

Sed, quia in fluxione pituitæ
ad articulos, bilis habere solet
rationem vehiculi, purganda est
quo-

Medicament. 213

quoquē aliqua ex parte: propterea duobus phlegmagogis propositis carentibus hac facultate bilem vacuandi, adiungo Diagridium, quod ipsa est præditum, sed, quia Diagridium non debet habere rationem basis principalis, cum sit à prædominio pituita crassa, tenuisque educenda: sumo ipsum ea quantitate, ut una dosis purgantis compositi recipiat Diagridium propè infimam dosim, nam, si una dosis reciperet Diagridium ultra dosim mediocrem, haberet rationem basis principalis, & tale compositum æquali virtute purgaret bilē, & pituitam.

Verum, quia Hermodactyli, & Turpith superfluam habent unam facultatem, qua ventriculum subuertunt, cuiusq; calori
ad-

214 *De Compositis.*

aduersantur, & maximè, quia
tardè agunt, diuq; in ipso mo-
rantur: loco corrigentis sumo
Gingiber, quod, & vi veneficæ
vtriusq; resistit, & sui acrimonia
expultricis addiuuat actionem,
nè illa medicamenta vltra debi-
tum tempus in ventriculo com-
morentur.

Sumitur autem Gingiber ea
quantitate, vt vnā dosim me-
dicamenti ingrediatur infrā mi-
nimam suam dosim, nimirum
ad grana 5, quia Gingiber ra-
tione Acrimoniae, quā egemus
ad excitādam ventriculi expul-
tricem, est agens propè in sum-
mo, ideo sufficit dosis agentium
in 4. ad minimam vergens. Ra-
tione autem caliditatis est agēs
in 3. completo, sed, quia ipsius
caliditate non egemus, ea ratio-
ne

Medicament 215

ne est miscendum, vt vna dosiſ
compositi habeat Zingiber in-
frà minimam dosim agentium.
in 3, quæ cum sit gr. xiiij. datur
singulis vicibus in subdupla
proportionē ad minimam sui
dosiſ, adeo, vt nihil penitus
possit calefacere.

Tandem, quia Diagridium
insignem habet amarorem, mi-
sceo Saccharum, vt natura me-
dicamentum non auerſetur: mi-
sceo autem octuplo plus Sac-
chari, vt amaror ex toto aufe-
ratur, maximè, quia Saccharum
secundum alias suas facultates,
nulli facultati basim compositi
constituentiū aduersatur. Cum-
què pulueris substantia dissipa-
ta deglutiri non possit, sed oris
partibus, gulæq; adhæreat: in-
digemus in administratione vl-
terio-

216 De Composit.

teriori compositione, cum aliquo vehiculo fluido, quale est pullæ iusculum, vel vinum album odoratum.

Tale est igitur artificium huius compositi. Quod si scire velis ipsius virtutem, an bilem, an pituitam à prædominio purget, collige integras doses singulorum purgantium. Ex Turpith, & *Hermodactylis*, cum eundem specie humorem purgent, & in eodem gradu, scilicet propè 3^m, fit, velut vnum purgans, cuius sunt drac. viij. in composito, & quia drac. j. constituit mediocrem dosim purgantium in secundo completo; (Nam, claritatis gratia diuissimus purgantia in quatuor gradus, debiliū, mediocriū, fortiū, & furentiū) erunt 8. doses Phlegmago-

gogi,

Medicamenti. 217

gogi, media verò dosis furentium, non tamen extremè (velut est Antimonium, & Elleborus albus, quorum substantiæ summa dosis, est dosis infima, aut propè infimam furentium remissorum) sunt gr. vj. Erunt igitur Cholagogi doses 5; quia compositum habet drac. sem. Diagridij, seù gr. 30. Quare compositum purgare dicetur à prædominio pituitam, cum doses Phlegmagogi superent ferè duplo doses Cholagogi. Huius autem compositi dosim facillè cognosces. Cum enim purganda sit pituita à remotis partibus, sumes pro vna dosi paulo ultra mediocrem quantitatem basis, quam dixi constare ex drac. viij. quatuor Hermodact. & quatuor Turpith: & quia me-

K

dio-

218 De Composit.

diocris dosis est drac. j. sumi poterunt pro summa dosi compositi vtriusq; scrup. ij, ita vt basis sumantur scrup. iiij.

Videndum est igitur tibi, quot doses basis cōtinet totum compositum, continet autem 6. quia scrup. iiij. sexies ingrediūtur 8. drachmas. Itaq; diuide totum compositum, quod constat ex drac. xvij. in 6. partes, reperies summam dosium huius compositi esse drac. ij. infimam drac. j. seu subtriplum dosis summæ: mediā autem esse circiter dr. ij.

Alterans est tale.

℞. Trocisc. de Vipera drac. j. —
cal. in 1. sic. in 3.

Terebinth. coct. in aq. Salu. &
pulu. — cal. in 2. sic. in 3.

Pulu. Iux an. drac. v. — cal. in
2. sic. in 3.

Gra.

Medicament. 219

Granorum Iuniperi drac. ij. —

cal. in 3. sic in 1.

Flor. Anthos — cal. in 1. sic. in 2.

Saluiae an. pug. ij. — cal. in 2.

fic. in 2.

Mel. anthosat. vnc. v. — cal. in

2. sic. in 2.

Fiat Electuarium in forma opiatae. Consilium est articulos, neruosq; relaxatos calefacere mediocriter, insigniter autem exsiccare, cū aliqua adstrictione calidum innatum, quod exiguum inest dictis partibus, valida siccatione absumatur. Vnde medicamentum cōpositum debet esse validè siccās, & calefaciēs circiter 2^m. gradum; siquidem ob partis affectae longinquitatem, & varias, quibus subijci debet medicamentum, alterationes, non parum proprie

K 2 medi-

220 *De Composit.*

medicamenti caliditatis deperdetur in via, adeo vt ferè calidū in 1. ad affectas partes perueniat, quo quidem caloris gradu in hoc casu indigemus. Trocisci de Vipera (sicuti Sal Theriacum ^a) articulos conuenienter siccant. Cumquē siccant in 3. fumantur 2. doses mediocres agentium in 3. præter siccationem indigeo validitate maiori, quā insit Viperis: indigeo præterea deferente Viperarum vim ad locos affectos, & roborante ipsos. Terebinthina id omnia facit, nam calefacit in 2. vimq; siccandi Viperarum roborat.

Sumitur cocta, vt magis adstringat, coquitur autem ex aq. Saluiæ, vt nulla ipsius facultatum, quibus egemus, coctione exol-

^a Gal. 14. Meth. 16.

Medicament. 221

exsoluatur. Cumq; calefaciat
in 2. sumitur ad drac. iiij. duas
scilicet doses mediocres agētium
in 2. Quia vero Terebinthina
coctione perdit partes magis
spirituosas , quibus maximè
inest vis penetrandi, vis ipsius
deferendi Viperas roboratur
Iua, quæ tenuium est partium,
sumiturq; Iua æquali pondere,
quia in omnibus facultatibus
communicat cum Terebinthi-
na, & in eodem gradu, vt prop-
terea vtraquè simul iuncta ha-
beat rationem vnius basis.

Rursum, quia Viperarum Ca-
ro superfluam habet facultatem
scilicet veneficam, quæ in Troci-
scorum Viperinorum cōfectio-
ne non est sufficienter correctā;
sumo proprium corrigens, fili-
cet grana Iuniperi, quæ sunt ca-

K 3 lida

222 *De Composit.*

lida in 3, & neruosis partibus
quoquē appropriata. Accipio
autem in dupla proportione ad
dosim Trociscorum (quæ pro-
portio efficit quatuor doses
agentium in 3.) geminam ob
causam, tum, vt vis illa vene-
fica Viperarum, quæ est magnæ
actiuitatis, penitus auferatur,
tum, vt medicamētum aliquan-
to fiat calidius. Nam ex Vipe-
ris solis, Terebinthina, & Iua, nō
potest resultare vis calefaciens
in 2. gradu completo. Porro
acutus granorum Iuniperi odor
sensui molestus temperatur flo-
ribus Anthos, & Saluiæ, & ipsis
neruis, articuloq; appropriatis.

Sumuntur autem vtriusque
pug. ij. quæ ferè æquant pondus
drac. iij. Vnicam summam pro-
pe dosim agentium in 2. (qua-
lia

Medicament. 223

lia sunt Salvia, & Rosmarinus.)
Nam maiori dosi non est opus,
cum caliditate, & siccitate illo-
rum magnopere non egeamus.

Postremo Iuæ, & Salviæ ama-
ror, carnisq; Viperinæ, & Tere-
binthinæ insuavis sapor, Melle
potissimum anthosato, quippe
neruis, & cerebro magis cōsen-
taneo, corrigitur. Quod cum sit
calidum in 2. incipiente, sumi-
tur ea dosi, quæ dupla est ad do-
ses simplicium, quæ corrigi de-
bēt à Melle, quorum sunt quin-
quē doses, ità vt Mellis sumatur
minime doses agentium in 1. si-
licet vñc. v: tum quia maximè
indigemus Mellis dulcidine,
tum quia ea Mellis quantitas
ad cōstituendam electuarij for-
mam, & probam ingredientium
permixtionē perquiritur, pre-

off K 4. ter-

224 De Composit.

terquam quod Mellis qualitates non aduersantur virtutibus basis, Vnde non est verendum, nè ex ea Mellis quantitate compositum reddatur imbecillius.

Huius verò compositi virtus ex ingredientium facultate, vt cognoscatur. Sic numerandæ sunt singulorū graduum doses.

Viperę, Terebinthina, & Iua Siccant in 3. gradu: omnium autem simul habentur in composito drac. xj, itaque xxij. doses mediocres ficci in 3. continet dictum compositum, ac propterea bis, & vigesies sunt numerandi gradus ficci in 3, bis autem, & vigesies 7. gradus ficitatis faciunt 154. partes ficitatis, & bis, ac vigesies vnus gradus humiditatis faciūt 22. partes humiditatis. Mel autem,

flo-

Medicament. 225

flores Saluæ, & flores Anthos
ficcant in 2, omnium autem ha-
bētur in cōposito vnc.v.sem.cir-
citer, idest 22. doses mediocres
ficcantis in 2, 22. autem 6.
grad. siccitatis, & toties duo
gradus humiditatis, quæ insunt
ficcanti in 2. faciunt 132. partes
siccitatis, & 44. partes humidi-
tatis. Grana Iuniperi ficcant
in 1, sed quia sunt in composito
infra minimam dosim ficcantis
in 1. negligitur ipforum siccitas.
Quare in toto composito erunt
44. doses medicamenti siccan-
tis, & partes siccitatis 286. par-
tes humiditatis 66. Diuiso vtro-
quē numero per numerum do-
sium, idest per 44, reperies sic-
citatis partes 6. $\frac{1}{2}$, humiditatis
autem partes 1. $\frac{1}{2}$. Quod au-
tem habet sex partes, & $\frac{1}{2}$ sicci-
tatis,

K 5 tatis,

226 De Composit.

tatis, est siccum in 2. mansione
non completa 3^{ij}. gradus.

Idem colliges minori labore;
si neglectis gradibus infra pro-
portionem tēperati, multiplices
gradus superantes proportio-
nem temperati, quos solos Me-
dici considerant, per numerum
dosiu, & summam graduum di-
uidas per numerum dosium.
Vt si dicas, quia siccantium in 3.
sūt 22. doses, toties accepti tres
gradus siccitatis faciūt 66. Rur-
sum siccātis in 2. sunt doses 22,
toties autem accepti 2. gradus
siccitatis faciūt 44. Quare sum-
ma graduum erit 110, quibus
diuisis per summam dosium si-
licet 44, remanent siccitatis su-
pra medium part. 2. ¹/₂ quæ equi-
valent part. 6. ¹/₂ 1°. inuentis.

Eodem prorsus modo colliges
qua-

Medicament. 227

qualitatem actiuam compositi.
Nam grana Iuniperi calefaciunt
in 3. quorum habentur drac. ij.,
seu quatuor medix doses calidi
in 3. Ideo quater numerandi
gradus calidi in 3. qui faciunt
28. partes caloris. & frigoris.
At Terebinthina, Iua, flores
Saluia, nec nō Mel anthosatum
calefaciunt in 2. omnium autem
habentur vnc. vj. & 1/2 an. seu 26.
doses medix calidi in 2. Toties
ergo numerando gradus calidi
in 2. fiunt caloris partes 156,
frigoris partes 52. Tandem
troisci Viperini, & flor. Anthos
calefaciunt in 1. sed quia vtriusq;
dosis est infra minimam dosim
calidi in 1. negligitur ipsorum
caliditas. Sunt ergo sūmatim in
hoc cōposito 30. doses agentis
calidi, caloris autē partes 184.

K 6 fr-

228 *De Composit.*

frigoris 56. Quibus vtrinque diuisis per 30. fient caloris partes 6. $\frac{2}{15}$ frigoris partes 1. $\frac{18}{15}$, Quia $\frac{2}{15}$ non efficiunt $\frac{1}{3}$, seu vnam mansionem numero tantum 6. gradus caloris, & quia $\frac{18}{15}$ efficiunt ultra $\frac{1}{3}$ seu duas mansiones, ex tribus stationibus, in quas singuli gradus sunt diuisi, numero frigiditatis, duos gradus integros.

Constat igitur hoc compositum calidum in 2. completo, siccum vero in 2. mansione tertij grad.

Si lubet colligere tantum gradus qualitatis superantis medium cum calidorum in 3. sint quatuor doses, toties numeratis gradibus vincentibus caloris, fient 12. calidorum in 2. sunt doses 26. vnde toties numeratis duobus gradibus caloris
sunt

Medicamenti. 229

fiunt 32, vnde si 64, summam
videlicet graduum diuidas per
30, quippe summam dosium,
prodibūt caloris suprā medium
partes 2. $\frac{2}{3}$, quæ æquivalent
partibus 6. $\frac{1}{3}$ antea inuentis.

De dosi, quomodo sit colligēda
facile intelligi potest ex dictis.

Nam cum mediocris dosis cali-
di in 2. sit circiter drac. 2, sicci
autem in 3. dosis mediocris sit
drac. sem. æqualiter autem in-
digeamus caliditate, & siccita-
te huius compositi, ipsius do-
sis mediocris erit media in-
ter istas duas, circiter scrup. iiij,
aut drac. j. sem., summa erit
drac. iij. aut circiter, infima
scrup. ij. aut drac j. Quod si tan-
tum siccitate compositi egere-
mus, dosis ipsius esset dosis
siccantium in 3, aut si sola cali-
dita-

ditate illius esset opus, daretur
ea dosi, quæ conuenit calidis
in secundo.

Hic finis esto argumenti, om-
nium, quæ ad artem medicam
spectant longè difficillimi, & à
paucis exculti, in quo explican-
do eam potissimum rationem
secutus sum, quæ præstantissimis
quibusquè, & usu probatissimis
veterum cõpositionibus, maxi-
mè quadrare videtur, ut mani-
festum fiet ex datis Regulis, Se-
lectiora Antidotarij medica-
menta examinatur.

